

องค์ความรู้เกษตรกรต้นแบบ : KM

๑. การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังฤดูการทำนา

๒. ข้อมูลทั่วไป นางลักษ์ อินเท้ง อายุ ๕๔ ปี
เกิดวันที่ ๒๗ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๒
ที่บ้านเลขที่ ๓๘ หมู่ ๑ ตำบลวังสำโรง อำเภอตะพานหิน
จังหวัดพิจิตร

๓. ความเป็นมา

นางลักษ์ อินเท้ง เป็นชาวตำบลวังสำโรง อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร
สมรสกับนายไพโรจน์ อินเท้ง อาชีพ เกษตรกร ทำนาสลับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

- เป็นอาสาสมัครเกษตร หมู่ที่ ๑ ตำบลวังสำโรง อำเภอตะพานหิน
- เป็นเกษตรกรต้นแบบการผลิตพืชไร่ (ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์) อำเภอตะพานหิน
- เป็นอาสาสมัครสาธารณสุข หมู่ที่ ๑ ตำบลวังสำโรง อำเภอตะพานหิน

๔. องค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและงานที่ภาคภูมิใจ

เดิมการเพาะปลูกของนางลักษ์ อินเท้ง ทำนาเป็นหลัก ต่อมาประสบปัญหาภัยแล้ง บางครั้งศัตรูพืช
ระบาด รายได้จึงไม่แน่นอน ทำให้คิดปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ก็เป็นตัวเลือกแรก และได้ทดลอง
นำมาปลูกในพื้นที่ ๑๓ ไร่ พบว่าได้ผลผลิตเป็นที่น่าพอใจ เพราะทำให้ผลผลิตดี ราคาสูง มีแหล่งรับซื้อแน่นอน
จึงเกิดความสนใจเปลี่ยนมาปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สลับกับการปลูกทำนาข้าว ทั้งหมดในพื้นที่ ๑๓ ไร่ หลังจาก
เปลี่ยนมาปลูกนาข้าวสลับกับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ แล้วทำให้มีฐานะทางการเงินที่ดีขึ้นจนสามารถส่งลูก
ให้เรียนจบการศึกษาอย่างดีทุกคน

ที่ดินทำกิน ตั้งอยู่ในเขต หมู่ ๑ ตำบลวังสำโรง เป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีสภาพเป็นดินเหนียว มีความอุดม
สมบูรณ์ เหมาะสำหรับปลูกข้าว และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังนา เป็นเขตชลประทาน สามารถเจาะบ่อบาดาลได้
สามารถปลูกข้าวและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์สลับกันได้ตลอดทั้งปี

ขั้นตอนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ปฏิบัติ ดังนี้

๑. การเตรียมดิน

การเตรียมดินเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดที่จะให้รากข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หยั่งลึกลงไปหาน้ำ
และอาหาร ต้องเตรียมดินให้ละเอียดเพื่อให้ดินเก็บน้ำไว้ได้นานที่สุด โดยปฏิบัติ ดังนี้

- ๑.๑ ปล่อน้ำเข้านา และทิ้งไว้ ๗ – ๑๐ วัน ให้ดินหมาด
- ๑.๒ ไถพรวน ๓ โดยไถ ๑ รอบ ลึกประมาณ ๓๐ เซนติเมตร
- ๑.๓ ไถพรวน ๗ โดยไถ ๑ รอบ
- ๑.๔ ไถโรตารี โดยไถ ๑ รอบ

๒. การปลูก

หยอดเมล็ดข้าวโพด โดยใช้เครื่องหยอดเมล็ด เลือกรูงานหยอดให้เหมาะสมกับเมล็ดพันธุ์ ระยะห่างระหว่างแถว ๗๕ เซนติเมตร ระยะห่างระหว่างต้น ๒๐ - ๒๕ เซนติเมตร ปริมาณเมล็ดพันธุ์ที่ใช้ ๓ กิโลกรัมต่อไร่ หยอดให้ลึก ๒.๕ - ๓ นิ้ว พร้อมใส่ปุ๋ยเคมีรองพื้น

ปุ๋ยเคมี สูตร ๔๖ - ๐ - ๐ จำนวน ๕ กิโลกรัมต่อไร่

ปุ๋ยเคมี สูตร ๑๘ - ๔๖ - ๐ จำนวน ๑๕ กิโลกรัมต่อไร่

ปุ๋ยเคมี สูตร ๐ - ๐ - ๖๐ จำนวน ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่

๓. การให้น้ำ

การปล่อยน้ำเข้าท้องร่องให้ทั่วทั้งแปลง โดยให้น้ำครั้งแรกข้าวโพดอายุ ๑๕-๒๑ วันหลังงอก ครั้งที่ ๒ ข้าวโพดอายุ ๕๐ - ๖๐ วันหลังงอก หรือช่วงออกดอกหัว และครั้งที่ ๓ ข้าวโพดอายุ ๗๐ - ๑๐๐ วันหลังงอก หรือช่วงติดฝัก (แล้วแต่สภาพอากาศ)

๔. การใส่ปุ๋ยและการดูแลรักษา

การใส่ปุ๋ย แบ่งใส่ ๓ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ ใส่รองพื้นพร้อมหยอด

ปุ๋ยเคมี สูตร ๔๖ - ๐ - ๐ จำนวน ๕ กิโลกรัมต่อไร่

ปุ๋ยเคมี สูตร ๑๘ - ๔๖ - ๐ จำนวน ๑๕ กิโลกรัมต่อไร่

ปุ๋ยเคมี สูตร ๐ - ๐ - ๖๐ จำนวน ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่

ครั้งที่ ๒ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อายุ ๒๐ - ๒๕ วันหลังงอก

ปุ๋ยเคมี สูตร ๔๖ - ๐ - ๐ จำนวน ๒๐ กิโลกรัมต่อไร่

ปุ๋ยเคมี สูตร ๐ - ๐ - ๖๐ จำนวน ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่

ครั้งที่ ๓ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อายุ ๔๐ วันหลังงอก

ปุ๋ยเคมี สูตร ๔๖ - ๐ - ๐ จำนวน ๑๕ กิโลกรัมต่อไร่

๕. การเก็บเกี่ยว

เก็บเกี่ยวเมื่อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีอายุ ๑๑๐ - ๑๒๐ วัน ผลผลิตที่ได้ความชื้นต่ำ และสีสวยตรงตามพันธุ์

๖. การปรับปรุงบำรุงดิน

เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี และเพิ่มผลผลิตในไร่ให้สูงขึ้น ก่อนการปลูกเก็บตัวอย่างดินส่งไปวิเคราะห์ที่สถานีพัฒนาที่ดิน เพราะต้องการทราบว่าดินมีความอุดมสมบูรณ์มากหรือน้อย ผลวิเคราะห์พบว่า ดินมีอินทรีย์วัตถุ มีค่าความเป็นด่างเล็กน้อย (pH ๘) จึงแนะนำให้ใส่ปุ๋ยหมัก

ในปี พ.ศ.๒๕๕๙ ได้ร่วมกรมวิชาการเกษตรทำงานวิจัย เรื่องการทดสอบการใช้ปุ๋ยในระบบการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลัง กรมวิชาการเกษตรโดยศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพิจิตร

เกษตรกรข้างเคียงเห็นประโยชน์ จึงมาขอคำปรึกษาและนำไปปฏิบัติตามกันอย่างแพร่หลาย

๕. ประเด็นที่แสดงถึงความโดดเด่นและการปฏิบัติที่ดี

๕.๑ การดำรงชีวิต

ดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ดำรงชีวิตเป็นแบบอย่างในชุมชน มีความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกรรม เนื่องจากได้เป็นนายของตนเอง เมื่อประสบปัญหาจะใช้สติในการแก้ไข และนำประสบการณ์มาวางแผน เพื่อเตรียมรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นในอนาคต

๕.๒ การผลิต

มีความสามารถในการบริหารจัดการกระบวนการและปัจจัยการผลิต โดยการใช้แม่ปุ๋ยในการดูแลรักษาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และข้าว สามารถลดต้นทุนการผลิต การเตรียมดินปลูก โดยการไถหลายรอบ เพื่อลดปริมาณวัชพืช

๖. ที่มาข้อมูล

นางลักษ์ อินทร์ เกษตรกร หมู่ที่๑ ตำบลวังสำโรง ตำบลตะพานหิน จังหวัดพิจิตร